

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Заместник-министър на образованието и науката

№.....*18-3*.....
.....*20.01.*..... 2016 г.

ДО

Г-Н ГЕОРГИ БОГДАНОВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

Относно: *Ваше писмо с вх. № в МОН 18-3 от 05.01.2016 г.*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН БОГДАНОВ,

През последните две години в социално-педагогическите интернати (СПИ) и възпитателните училища-интернати (ВУИ) бяха извършени множество проверки – от Министерството на образованието и науката, Държавната агенция за закрила на детето, Върховната административна прокуратура, регионалните инспекторати по образованието, Омбудсмана на Република България. Направените конкретни констатации по време на тези проверки, както и направените изводи от предишни проверки през последните години, потвърждават необходимостта от промяна на цялата системата в областта на правосъдието за детето. Установени са нарушения и пропуски в работата и функционирането на тези интернати, свързани не само с нивото на образователния процес, но и с недостатъчния капацитет на персонала за неспецифични социални функции. За да се стигне до мярката настаняване в СПИ и ВУИ, системата за закрила на детето, която е работила с децата, се е оказала неефективна. За извършените от непълнолетните деяния не се търси отговорност от лицата, които са отговорни да полагат грижа за тях, а се санкционират децата за неспособността на възрастните да осигурят необходимите грижи. Необходима е спешна промяна на законодателството, за да се сведе до минимум броят на децата в този тип институции и се осигури възможност за инвестиране в подходящи бази – на местно ниво, които да изпълняват основно социална функция с поставяне на акцент върху корекция в поведението, а не главно върху образователните потребности на настанените деца.

Докато реформата в областта на правосъдието за детето стане факт, във ВУИ и СПИ от районните съдилища продължават да се настаняват деца с много сериозни проблеми. В тези училища се фокусират всички проблеми, нерешени на местно ниво. Учениците се настаняват целогодишно и на практика тези училища за продължителен период от време са техен дом. Голяма част от тях идват от домовете за деца, лишени от родителска грижа. Част от настанените имат психологични и психични проблеми. Всички са с проблемно поведение и имат нужда от различна здравна превенция. Трябва да се има предвид, че на този етап СПИ и ВУИ на първо място са училища. Базите им са огромни и не са приспособени за работа с малко деца.

Необходимо е междуинституционалната работа по всички поставени въпроси, започнала в Министерството на правосъдието, да продължи, като бъде изготвен нов закон, който да отмени Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. За тези виждания с наше писмо е запознат министърът на правосъдието.

При продължаване на дейността на работната група е необходимо да се направят конкретни спешни предложения за промени в законодателството или да се предприемат административни мерки. Например не може да се закрийт социално-педагогическите интернати без промяна в Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните или да се пристъпи към преустановяването на съдебните решения за настаняване в тях, както и да се промени работата на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните и на социалните служби. За това говори фактът, че за учениците от СПИ, на които беше извършена комплексна междуинституционална оценка и план за ресоциализация, не се създадоха необходимите условия и те не бяха изведени от интернатите.

За да се стесни приемът в СПИ и ВУИ, е необходимо вдигане на възрастта за настаняване. Възможно е и е желателно да бъде намален и срокът на престой. Време е да се спре с настаняването на деца със статусни прояви и на деца, които се нуждаят от подходящо лечение или психо-социална намеса. По този начин ще бъде намален броят на децата в двата типа училище и ще се мобилизират възможностите и усилията на местните социални услуги за решаване на проблемите на децата на местно ниво. За целта обаче е необходимо в общността да се обособят най-малкото кризисни центрове за деца с девиантно поведение, които по същество са деца в риск.

Министерството на образованието и науката застава твърдо на позицията за належаща скоростна промяна на законодателството в областта на детското правосъдие. Докато реформата в областта на правосъдието за детето се осъществи, предприехме действия за включване на подходящи дейности за ВУИ и СПИ в Оперативната програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ на Министерството на образованието и

науката, както и за промяна на Правилника за устройството и дейността на ВУИ и СПИ. Правилникът урежда устройството и организацията на дейността на тези училища, както и реда и условията за настаняване, преместване и прекратяване на настаняването на малолетни и непълнолетни лица в тях. Той е създаден в рамките на Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните от 1958 г. По тази причина не може да бъде променен основно, но междуведомствената работна група се опита да промени и допълни някои мерки, които касаят координацията и организацията на работа. Предвиди се чрез промените да се подобри взаимодействието на училищния екип и отделите «Закрила на детето», местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, родителите и самите деца. Регламентира се запознаването с правата на децата още при постъпването им в училище, както и усъвършенстването на корекционно-възпитателната работа. Предвижда се ограничаване на приема на деца с тежки хронични или психични заболявания, които са противопоказани за настаняване в интернат. По този начин ще продължи работата за подготовка на системата за промените, които предстоят.

ВАНЯ КАСТРЕВА

*Заместник-министър на образованието
и науката*

Николай Делчев
Зам.-МИНИСТЪР
Заповед № *РД009-29/19.01.2016*